

[نیری وی سسکنی، ل پیش بهنۆکی]

ئازیزان، هرهکۆل (۱۹۳۴)، «بیریا بۆتان»، هاوار، هژم: ۲۵

مرۆف د تهکستین پیهس، فیلم، رادیۆ و تلهفزیۆنی ده گوشهکهفانهکی داتینه
دۆر ههکه راقهکان.

جهوههر [ب دهنگهکی بلند]: ئەز نکارم فی باری هلگرم!
صهههه [خوه دتهوینه]: مهههه نهکه، ئەز دی ل ههوارا ته بییم.

(۱۷۳) د ماتهماتیکی ده گوشهکهفانهک وهکی پارانتسهسا دهههه و کهفانهکا قهوس وهکی
پارانتسهسا ما ل ده تیت ب کار ئانین.

$$a[8-(b+2)+c] = ba-ab+ac$$

(۱۷۴) د واری فۆنهتیکی ده گوشهکهفانهک ژ بۆ بلیتفکرنا دهنگان تیت ب کار ئانین.
بیتیهیا périphérie د فۆنهتیکی ده دهه: [periferri]

{ } كه مبهركه فانه ك

(۱۷۵) كه مبهركه فانه ك ديار دكه كو هنهك ئاگاهدارى پييك شه گريدايى نه. و هنگي مروت بهري كه مبهركه فانه كي دده وان ئاگاهداريپن كو پييك شه گريدايى نه. دقيت كه مبهركه فانه ك ههوقهس مهزن به كو خوه ل دور هه مى عنصران بپيچه.

گروب ۱	{	خهلف
		ميرزا
		پلنگ
		ئشرف
		مهحمود
گروب ۲	{	كههم
		خالد
		جهميل

(۱۷۶) د علمي كومهيي ده كه مبهركه فانه ك دورپيچيپن ل وان هيتمانان (عهله مانان) دكه كو د كومهيي كي ده نه.

{ ۱۰، ۷، ۵ } كومهيا ههژمارا دهه، حهفت و پينجي

« نيشاندهکا ژيگرتني »

(۱۷۷) مرۆف نيشاندهکا ژيگرتني داتينه دۆر تهکستا کو مرۆفي ژ دهرهکي گرتي و قالاهيي نائيخه نيئبهرا وان و تهکستي. شکلي همي نيشاندهکين ژيگرتني نه وهکي ئيکن. د کوردبي ده نيشاندهکين جدا ژ ژيگرتني ره تين ب کار تانين. من د قئي پرتووکي ده نيشاندهکا ژيگرتني يا وهکي «پهپکين قازي» ب کار تانيه. جهلادته نالي بهدر- خاني ژي عهيني نيشاندهک ب کار تانيه.

فهرقهک د نيئبهرا نيشاندهکا کو من و جهلادته تي ب کار تانيه ده ئه وه کو من بهري سهرهکي نيشاندهکي نک ژيگرتني فه («) «) کرهه، و جهلادته تي پشتا نيشاندهکي دايه ژيگرتني («) «). ب ناوايي من زهلانتر ديار دبه کا ژيگرتن ل کوو دهست پي دکه و ل کوو خهلاس دبه.

د پرتووک و کوڤاران ده سپههپتره کو مرۆف ب «پهپکين قازي» («) «) د شوونا نيشاندهکا ژيگرتني يا ئادهتي (" ") ده ب کار بينه. لي د روژنامهيان ده بهلکي چيتر به کو مرۆف نيشاندهکا ژيگرتني يا ئادهتي (" ") ب کار بينه.

«هون ب خير بين»، وي گوت.

"هون ب خير بين"، وي گوت. (نیشاندهکا ژيگرتني يا سهخته)

ل ژيري ب نمونهيان ديار دبه کا نيشاندهکا ژيگرتني د زمانين جدا ده چاوايه.

زمان	ژيگرتن	ژيگرتن د ژيگرتني ده
danîmarkî	»ord«	»ord«
elmanî	„Wort”	,Wort’
	»Wort«	>Wort<
fransî	«mot»	«mot»
	«mot»	«mot»
ingilîzî	“word”	’word’
italî	«parola»	«parola»
norweçî	«ord»	«ord»
swêdî	“ord”	’ord’
	»ord«	’ord’
	«ord»	’ord’
tirkî	“sözcük”	’sözcük’

ل دؤر ژيگرتني

(۱۷۸) مرؤف دکاره نيشاندهکا ژيگرتني داينه دؤر ژيگرتن و بهرسقان. ل بهندا ۱۱ و ۱۸- ي بنيره.

(۱۷۹) هه گهر ژيگرتنهک د ژيگرتنهکا دی ده هه به، هنگي مرؤف ئاپوستروفي (فونکسيونا وي ل هر وهکي نيشاندهکا ژيگرتني يا کته) داتينه دؤر

ژيگرتنا د مال ده ل نمونه يا د بهندا ۱۴- ۱۰ د بنيره.

ل دؤر ناقی بهرهم و ناقان

۱۸۰) د نيټف ته کستې ده، پرانیا جاران، مروټ نيشانده کا ژيگرتنی داتينه دؤر ناقی بهرهمين نه ده بی، شانو، هنر، ستران، بهسته و بين وهکی وان، ههروها مروټ داتينه دؤر ناقی گه می، بالافر و بين وهکی وان ژی. ب نيشانده کا ژيگرتنی مروټ ری ل بهر شاش تی گهشتنی دگره.

د ههقی نه حمه دی خانې و کتیبې وی «مهم و زینې» ده، ب من به، مروټ دکاره ژی بېتر ژی بېتره. بهلی خانې ژی خودان کتیبه. لی خانې پیغه مبه ره ژی. پیغه مبه ری دیانه تا مه نا ملی، پیغه مبه ری نؤلا مه نا نژادین. نازیزان، هره کؤل (۱۹۴۱)، «کلاسیکین مه - نان شاهر و نه دبیتن مه نین کهن»، هاوار، هژم: ۳۳

ما هایې ته ژ سترانا «عیشانی» ههیه؟

ل بهندا ۴۰- ۱۰ د بنيره.

۱۸۱) مروټ دکاره نيشانده کا ژيگرتنی داتينه دؤر ناقین ده لالی و کیم قه دریی، نه مازه هه گهر نه و هه کی خه رب بن.

«کەسکۆسۆری» مالا مەلی دەلالکری مەزن بوو.
«مووچەر» د زارۆکیا خووە دە تیرا خووە بەلاکر بوو.

ژ بو بیژە یان ئیدیۆمەکی بدە دیارکرن

۱۸۲) مرۆڤ دکاره نیشاندهکا ژیگرتنی داینه دۆر بیژهیهکی ههگەر مرۆڤ بخوازه به لی بکشینه سهەر نه قاندنا بیژهیهکی یان ژێ ئاوبی بکارئانینا بیژهیهکی.

رۆژنامهفانی «نیرینگهه» د مانهیا فۆکۆسی ده ب کار ئانیه.

ل به ندين ۳۴-۳۹- ئ بنیره.

۱۸۳) مرۆڤ دکاره نیشاندهکا ژیگرتنی داینه دۆر بیژهیهکی نوو بیین بیانی، کۆ هیت د نیف زمانی ده نه حه لیانه. ژ بیر نه که کۆ بکارئانینا نیشاندهکی ب قی مه بهستی ب ده می قه گرتدایی یه، گاڤا کۆ ئه و بیژهیا بیانی «که دی» بوو هیدی نه پیتوبسته تووی ب نیشاندهکا ژیگرتنی نیشان بکی.

لی به لی بیژهیهکی کۆ مرۆڤ موهقهت ژ زمانهکی دی ئه مانهت دکه، دقیت هه رتم ب نیشاندهکا ژیگرتنی بیین نیشان کرن. پشتی کۆ مرۆڤ بیژهیهکا بیانی د نیف ته کستا خو هه جارا پیشیی ب نیشاندهکا ژیگرتنی نیشان کر، هیدی نه پیتوبسته کۆ مرۆڤ هه ر جارا کۆ مرۆڤ وی بیژهیهکی د عه ینی ته کستی ده دنقیسه ب نیشاندهکا ژیگرتنی نیشان بکه.

ڦه چهند ساله من قهت ئاڦا «لڦه- يئ» ڦهنه خوارى و ههتا ژ من بئت ئه زئ
ئاڦا لڦه يئ ڦهنه خوم دا سه رخوش نه بيم.

(۱۸۴) ب نيشانده كا ژيگرتنى مرؤڦ دكاره ديار بكه كو مرؤڦ بيژهيهك نه ب مانه يا
خوه يا نه سلى، يان ژى ب مانه يه كا ئيرونيك ب كار ئانيه.

د شهري د نيڦهه را PDK و PKK - يئ ده گهلهك مرؤڦ هاتنه كوشتن،
«تهنى» ۹۵۰ كهس هاتنه كوشتن.

دڦيٽ مرؤڦ لئ مقاته به كو نيشانده كا ژيگرتنى ژ بوڦنى فونكسيونئ گهلهك ب
كار نه ئينه. نيشانده كا ژيگرتنى نه ئاله تهك وهلى يه كو گاڦا مرؤڦ خيرهدت نه كه
بيژهيهك يان فورمولاسيونه كا چيتر ببينه و هه ما ب وي خوه خه لاس بكه. ل
ژيرئ ههك نمونه هه نه كو ديار دكن كا مرؤڦ چاوا نيشانده كا ژيگرتنى شاش
يان نه د جهئ خوه ده ب كار تينه.

ئاخفتنا وي دلئ گوهداران «شاد» كر و هه ميان ژئ ره ل چهپكان ئيخستن.
(راقهك: ل گور كو مرؤڦ ژ كومهكئ فيم دكه شادى ل هر د مانه يا خوه يا
راست ده يه و ت مهبهستا وي يا ئيرونيك نينه).

ههك سووتارين گوندى «تهرري» خوه ده ريخستن و ل كولانه يان گهريان.
(راقهك: ئهري بيژهيا «تهرر» بيژهيه كا كولانه يئ يه، لئ ژ بهر كو ئه و دگه ل
بيژهيا «سووتار» هاتيه ب كار ئانين د جهئ خوه ده يه و نه پيويسته ب

نیشاندهکا ژیگرتنی بیت نیشان کرن.)

۱۸۵) مرۆڤ ههک جارن دکاره بژارتنهکی د نیقبهرا نیشاندهکا ژیگرتن و بیژهیتن «نه ژ خواه فه، خودی گرافی» ده بکه. لی بلا ل بیرا ته به کو مرۆڤ نکاره ههردو قاریانتان پیک ره ب کار بینه.

ناقئ وی «شهشپهر» ه.

نه ژ خواه فه ناقئ وی شهشپهره.

خودی گرافی ناقئ وی شهشپهره.

ل دۆر نیشاندهکین فاقیرکرنی یین دی

۱۸۶) ههگه کۆ ته کستا د نیف نیشاندهکا ژیگرتنی ده کۆمهکهکا سه ریخوه به، هنگی مرۆڤ نیشاندهکا ژیگرتنی یا پاشیی داتینه پشت نیشاندهکین فاقیرکرنی - نکته، نکته پرس، نکته بانگ، - یین کۆ کۆمهکی خه لاس دکن.

وی ب دهنگهکی نه رم گۆت: «ئه م دکارن سبه هی ل سه ر وی بناخفن.»

ههگه کۆ ژیگرتنهکا د پاشیا کۆمهکهکی ده نه کۆمهکهکا سه ریخوه به، هنگی مرۆڤ نیشاندهکا ژیگرتنی یا پاشیی داتینه پاشیا نیشاندهکین فاقیرکرنی یین پاشیی.

د رۆژنامه‌یان ده دگۆتن ئه‌وه «جهربه‌کا باش».

ل به‌ندین ۱۳-۱۲- ئی بنیره.

ل دۆر به‌شه‌ک ژ بیژیه‌کی

۱۸۷) دقیت مرۆف لی نه‌خه‌بته‌ کۆ نیشانده‌کا ژیگرتنی داینه‌ دۆر به‌شه‌ک ژ بیژیه‌کی. لی به‌لی گاڤا مرۆف هه‌ک بیژیه‌یان پینک شه‌ گری دده‌ بقی نه‌قی دبه‌ کۆ وه‌لی بکه‌. د ره‌وشین وها ده‌ یا باش ئه‌وه‌ کۆ مرۆف به‌ندکی بیخه‌ نیقبه‌را وان ده‌.

هه‌ک «خوه‌شحال» مرۆقین ئه‌ورۆپی لی دخه‌بتن پرتوو‌کخانه‌یه‌کا خوه‌سه‌ر د هه‌قی کوردان ده‌ شه‌کن.

لی شاشیه‌کا گه‌له‌ک مه‌زنه‌ کۆ مرۆف پارکیتا ته‌واندننی داینه‌ ده‌ر شه‌یی نیشانده‌کا ژیگرتنی.

نه‌نقیسه

وان «ئۆپتیمیسم»ا خوه‌ وندا کرن.

ئه‌و دی «مه‌م و زین»ی بخوین.

شته‌خالی ل سه‌ر «دقیتی»یه‌. دقیت هۆلی بکن؛ دقیت هۆلی بیته‌ چیکرن.

به‌در-خان، جه‌لاده‌ت ئالی (۱۹۴۳)، مه‌رحه‌له‌، رۆژا نوو، هژم: ۱، رووپ: ۲

وهكى نيشاندهكا دوباره كرنى

١٨٨) مرۆف دكاره نيشاندهكا ژيگرتنى ژ بو دوباره كرنا بيژه بين د ريزا ددويى ده ب كار بينه، هه گهر ئه و بيژه وهكى يا د ريزا سهر خوه ره به. ژ بيير نه كه كو مرۆف نيشاندهكى داتينه راستا هه مى بيژه يان و ت جارن دانايينه راستا ره قه مان.

ميرزا	هه سه ن	ئاغا	هاجو	نايى جه زيرو	سه د (١٠٠)	ليره سوورى
«	سه يد	«	ده قورى	«	سه د (١٠٠)	«
«	قه درى	به گ	جه ميل	پاشا	سه د (١٠٠)	«
«	موسته فا	«	شاهين	نايى سروجى	پينجه (٥٠)	«
«	سه عيد	«	ئيسحاق	«	جه زيرو (٥٠)	«
«	شيخو	ئاغا	«	چيايى كورد	(٥٠)	«
«	فايق	«	«	«	(٥٠)	«
«	جه ميل	«	«	ئه زازى	(٥٠)	«
«	محهمه د فليز ژ	ئاغايين	چيايى	كورد	(١٠)	«

«د تاخا كوردان ده» (١٩٤٣)، رۆژا نوو، هژم: ١٨، رووپ: ٢

ماكينه بين نفيساندى بين ئوتوماتيك ٨

« بين مانوهل ١٥

داكتيلويين نووفار « ١٥